

European Digital Media Observatory

ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΓΑΖΑ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ: ΠΩΣ Η ΡΩΣΙΑ, Η ΚΙΝΑ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΞΙΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΩΘΗΣΟΥΝ ΤΙΣ ΑΤΖΕΝΤΕΣ ΤΟΥΣ

Μηνιαία αναφορά #48 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύθηκε στις 13 Ιουνίου 2025

Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΕΕ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΤΑ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟΧΟΙ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ. ΟΙ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΑΖΑ ΚΑΙ ΤΟΝ COVID-19 ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ

Οι 33 οργανισμοί* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,760 άρθρα fact-checking μέσα στον Μάιο του 2025. Από αυτά τα άρθρα, 173 (10%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την Ουκρανία, 138 (8%) παραπληροφόρηση σχετική με την ΕΕ, 118 (7%) παραπληροφόρηση σχετικά με την COVID-19, 89 (5%) παραπληροφόρηση για τη μετανάστευση, 86 (5%) σχετικά με την περιφερειακή σύγκρουση στη Μέση Ανατολή, 82 (5%) παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή και 29 (2%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα.

Η παραπληροφόρηση σχετικά με τη σύγκρουση στη Μέση Ανατολή αυξήθηκε σημαντικά έπειτα από μήνες περιορισμένης παρουσίας. Οι ψευδείς ειδήσεις για την νόσο COVID-19 επανήλθαν επίσης, σημειώνοντας αύξηση τριών ποσοστιαίων μονάδων και φτάνοντας στην υψηλότερη τιμή από τον Μάιο του 2023 (7%). Οι ψευδείς ειδήσεις σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία και την ΕΕ, που εξακολουθούν να αποτελούν τα βασικότερα θέματα παραπληροφόρησης τον μήνα Μάιο, παρέμειναν σταθερές στα επίπεδα του Απριλίου, στο 10% και 8% αντίστοιχα.

Τα ποσοστά των ψευδών ειδήσεων για τα άλλα θέματα που παρακολουθούνται από αυτές τις εκθέσεις παρέμειναν σταθερά ή παρουσίασαν μόνο μικρές διακυμάνσεις.

* Οργανισμοί που συνέβαλαν στην παρούσα έκθεση: AFP, APA-Faktencheck, Correctiv, Delfi.It, Demagog.cz, Demagog.sk, Deutsche Welle, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Eurocomunicare, Facta/Pagella Politica, Faktabaari, Faktisk.no, Factcheck. Vlaanderen, Funky Citizens, Greece Fact Check, Infoveritas, Källkritikbyrán, Knack, Lakmusz, Les Surligneurs, Maldita.es, Newtral, Ostro/Razkrinkavanje.si, Polígrafo, Pravda Association, Provereno Media, Re:Baltica, The Journal FactCheck, TjekDet, VerificaRTVE, Verificat, 15min. /4

COVID-19

Ευρωπαϊκή Ένωση

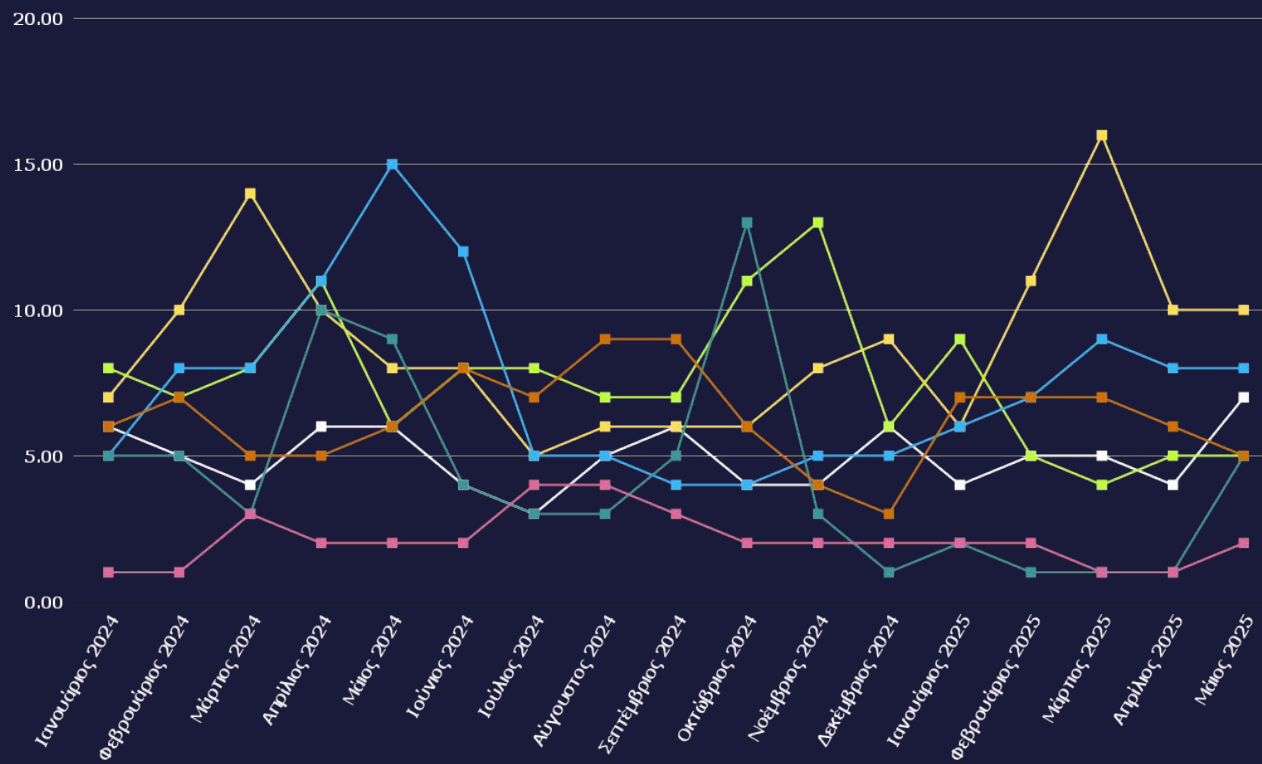
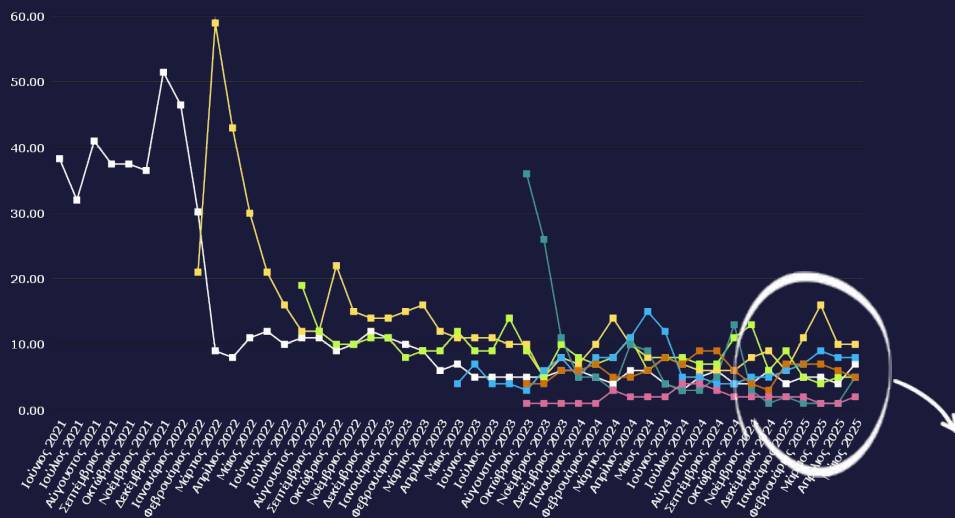
Σύγκρουση Ισραήλ-Χαμάς

LGBTQ+

Ουκρανία

Κλιματική αλλαγή

Μεταναστευτικό

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ - ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Η παραπληροφόρηση προκαλεί τις μεγαλύτερες ζημιές μακροπρόθεσμα, λειτουργώντας όπως η σταγόνα που διαβρώνει τον βράχο, υποσκάπτοντας την εμπιστοσύνη στους θεσμούς, τις δημοκρατίες και την ίδια την πραγματικότητα. Έτσι, δεν αποτελεί έκπληξη η επανάληψη των κυρίαρχων αφηγήσεων παραπληροφόρησης σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, οι οποίες προωθούνται από τη φιλορωσική προπαγάνδα. Οι ψευδείς ειδήσεις που εντοπίστηκαν τον Μάιο επιχειρήσαν να επηρεάσουν την κοινή γνώμη στην ΕΕ με τα ίδια επαναλαμβανόμενα μηνύματα:

- Οι Ουκρανοί πρόσφυγες είναι «παράσιτα», τα κράτη-μέλη της ΕΕ τους αντιμετωπίζουν καλύτερα από τους δικούς τους πολίτες και τους χρησιμοποιούν για να υπονομεύσουν τη δημοκρατία.
- Οι πολίτες στην Ευρώπη είναι με το μέρος της Ρωσίας (ακόμα και ο Πάπας και οι ίδιοι οι Ουκρανοί), ενώ η ευρωπαϊκή πολιτική ηγεσία αποτελείται από φιλοπόλεμους (και χρήστες κοκαΐνης, όπως ο Ζελένσκι, που είναι επίσης διεφθαρμένος), οι οποίοι αγνοούν την επιθυμία των Ουκρανών για ειρήνη.
- Η Ρωσία δεν διέπραξε εγκλήματα πολέμου, π.χ. στην Μπούτσα: οι υπαίτιοι είναι η Ουκρανία.
- Ακόμα και στο παρελθόν, π.χ. κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οι Σύμμαχοι ήταν κακοί, ενώ η ΕΣΣΔ (και ακόμη και ο Στάλιν) ήταν καλή. Αυτή η τελευταία αφήγηση προωθήθηκε ιδιαίτερα τον Μάιο, πιθανώς λόγω της επετείου της Ημέρας της Νίκης στις 9 Μαΐου.

Επιπλέον, η ρωσική παραπληροφόρηση και προπαγάνδα βρήκε έναν τρόπο να μολύνει τα chatbot που βασίζονται σε Μεγάλα Γλωσσικά Μοντέλα (LLMs), όπως διαπίστωσε αρχικά για την αγγλική γλώσσα το Newsguard, και πιο πρόσφατα για τις σκανδιναβικές γλώσσες ο κόμβος EDMO, NORDIS.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ - ΓΑΖΑ ΚΑΙ ΚΑΣΜΙΡ

Η επέκταση των ισραηλινών στρατιωτικών δραστηριοτήτων στην Παλαιστίνη και η επιδείνωση της ανθρωπιστικής κρίσης στη Γάζα ήταν επαναλαμβανόμενα θέματα στις ειδήσεις στην ΕΕ τον Μάιο. Η παραπληροφόρηση ακολούθησε άμεσα, διαδίδοντας επαναλαμβανόμενες ψευδείς αφηγήσεις (π.χ. τη θεωρία συνωμοσίας «Pallywood» ή υπερβολές σχετικά με την υποστήριξη προς τους Παλαιστινίους). Πολλοί οργανισμοί fact-checking εντόπισαν επίσης ένα σχετικά νέο φαινόμενο, ευρέως διαδεδομένο στην ΕΕ (δείτε διαφάνεια 8), δηλαδή τη διάδοση ψευδών ειδήσεων που παρουσιάζουν την Κίνα ως τον πιο ενεργό παράγοντα στην προστασία και την υποστήριξη των πολιτών της Γάζας, καθώς και τη λήψη μιας σκληρής στάσης απέναντι στο Ισραήλ. Στην ΕΕ, η φιλοκινεζική παραπληροφόρηση δεν είναι ιδιαίτερα εκτεταμένη και όταν εντοπίζεται, συχνά στοχεύει στην αύξηση της δημοτικότητας της Κίνας (π.χ. ψευδείς ειδήσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας ότι δήθεν οι Ευρωπαίοι ευχαριστούν την Κίνα για την προσπάθεια αντιμετώπισης του ιού). Το τελευταίο αυτό παράδειγμα φαίνεται να είναι της ίδιας φύσης, αλλά απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση.

Η κλιμάκωση της κατάστασης στο Κασμίρ μετά από τρομοκρατική επίθεση στις 22 Απριλίου, με αυξανόμενη βία και ένταση μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν, ήταν επίσης ένα ενεργό θέμα στις ειδήσεις τον Μάιο, τροφοδοτώντας την παραπληροφόρηση. Ωστόσο, χωρίς σαφή συμφέροντα ξένων ή εγχώριων παραγόντων να προωθήσουν συγκεκριμένες αφηγήσεις στην ΕΕ, η φύση αυτής της έξαρσης της παραπληροφόρησης φάνηκε να είναι κυρίως «click-bait»: παλιό ή άσχετο περιεχόμενο παρουσιάστηκε ως σχετικό με την τρέχουσα κατάσταση και εντοπίστηκε ευρέως στην ΕΕ τον Μάιο (δείτε διαφάνεια 8).

ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Μετά την ακύρωση των εκλογών του Δεκεμβριού του 2024 λόγω καταγγελιών για ρωσική παρέμβαση και παράνομη δράση του υποψηφίου Călin Georgescu, νέες εκλογές προκηρύχθηκαν για τον Μάιο του 2025. Στον πρώτο γύρο, στις 4 Μαΐου, ο ακροδεξιός υποψήφιος George Simion συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους. Ωστόσο, ο φιλοευρωπαϊός υποψήφιος Nicușor Dan, μετά από σημαντική ανάκαμψη, κέρδισε στον δεύτερο γύρο στις 18 Μαΐου. Αυτή η σειρά γεγονότων, όπως τεκμηριώθηκε από τον κόμβο EDMO BROD, πόλωσε την κοινωνία της Ρουμανίας και επιδείνωσε τις κοινωνικές εντάσεις, δημιουργώντας ένα περιβάλλον εξαιρετικά ευνοϊκό για τη διάδοση παραπληροφόρησης και θεωριών συνωμοσίας, τόσο πριν όσο και μετά τις εκλογές, με επιθέσεις εναντίον του φιλοευρωπαϊού υποψηφίου και των θεσμών της ΕΕ, ψευδείς αφηγήσεις σχετικά με υποτιθέμενη νοθεία στην εκλογική διαδικασία ή εξωτερική επιρροή – σε ορισμένες περιπτώσεις υποτίθεται ότι εμπλέκεται ακόμα και ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν.

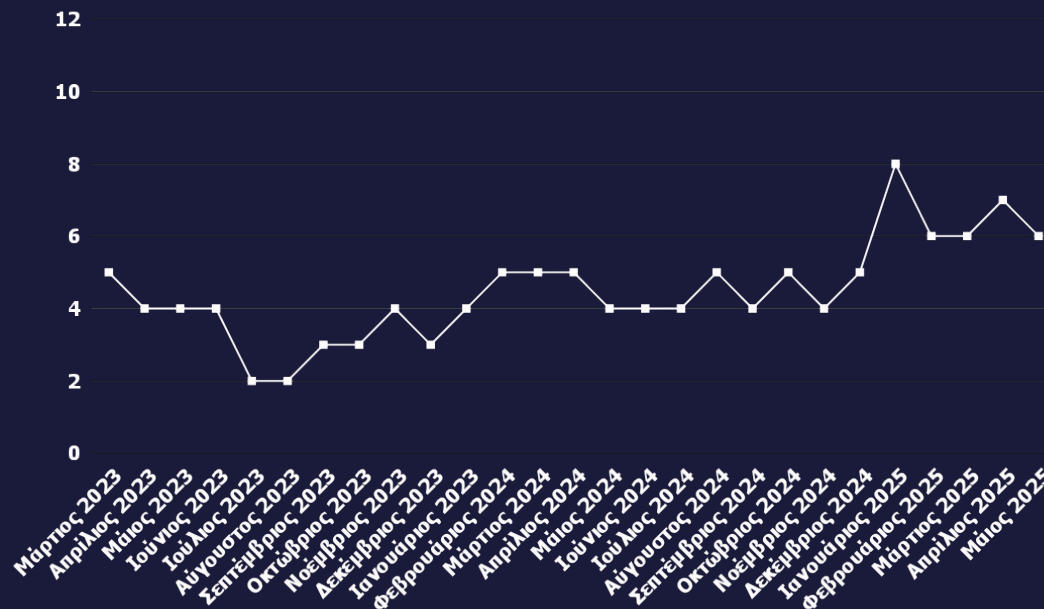

Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας για τις προεδρικές εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στην Πολωνία στις 18 Μαΐου, διαδόθηκε διαδικτυακά παραπληροφόρηση που στοχοποιούσε και στους δύο υποψηφίους. Στο TikTok, διάφοροι ακροδεξιοί και ψεύτικοι λογαριασμοί στόχευσαν τον φιλελεύθερο υποψήφιο Rafał Trzaskowski, ενώ βίντεο με εκατομμύρια προβολές αμφισβήτησαν την ακεραιότητα των εκλογών. Ταυτόχρονα, στις πλατφόρμες της Meta, μια συντονισμένη επιχείρηση προώθησε διαφημίσεις αξίας σχεδόν μισού εκατομμυρίου πολωνικών ζλότι, με σκοπό να υποστηρίξει την εκστρατεία του Trzaskowski και να πλήξει τους αντιπάλους του, κυρίως τους Karol Nawrocki και Slawomir Mentzen (η υπόθεση ερευνάται αυτή τη στιγμή από την Πολωνική Υπηρεσία Εσωτερικής Ασφάλειας). Μετά τις εκλογές δεν αναφέρθηκαν σημαντικά περιστατικά παραπληροφόρησης.

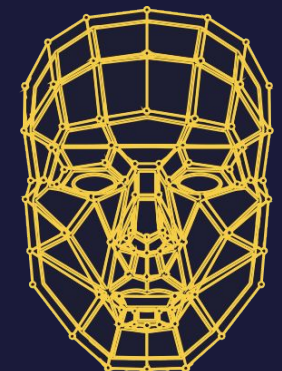
Όσον αφορά τις εκλογές στην Πορτογαλία στις 18 Μαΐου, δεν καταγράψαμε ιδιαίτερα σημαντικά περιστατικά παραπληροφόρησης.

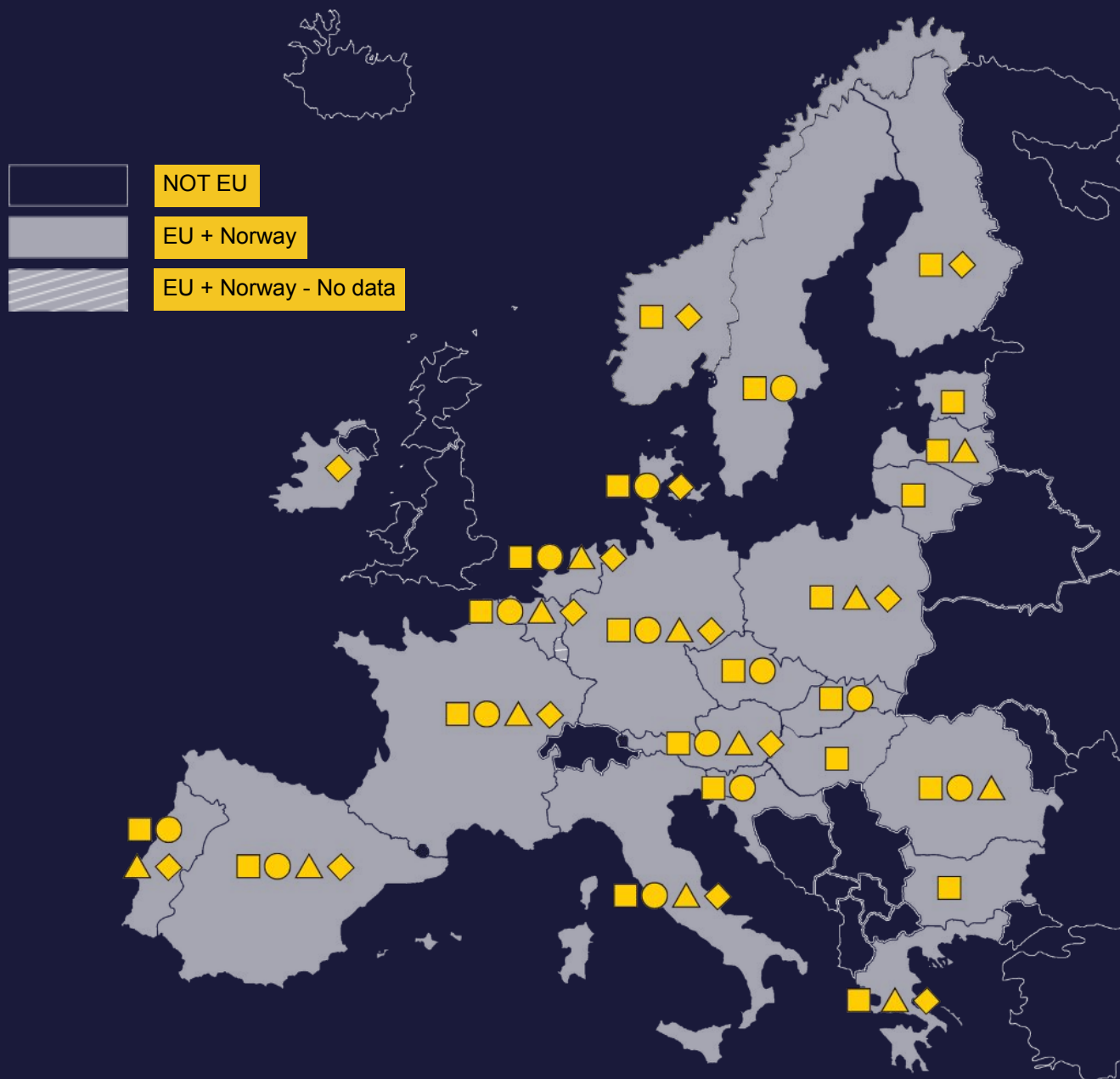
ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Το ποσοστό παραπληροφόρησης με χρήση υλικού που δημιουργήθηκε με λογισμικό AI παραμένει σταθερό τον Μάιο συγκριτικά με τα ποσοστά του Απριλίου. Από τα 1,760 άρθρα ελέγχου γεγονότων, τα 110 αφορούσαν τη χρήση αυτής της τεχνολογίας στο πλαίσιο παραπληροφόρησης, αντιπροσωπεύοντας το 6% του συνόλου.

Η παραπληροφόρηση που δημιουργήθηκε από τεχνητή νοημοσύνη (AI) στόχευσε τις εκλογικές εκστρατείες στην Πολωνία, με ένα βίντεο του φιλελεύθερου υποψηφίου Rafał Trzaskowski να υποστηρίζει δήθεν ότι δεν πιστεύει στη δημοκρατία. Αντίστοιχα, οι εκλογές στη Ρουμανία έγιναν επίσης στόχος ψευδών ειδήσεων, με ένα deepfake βίντεο του νεοεκλεγέντος προέδρου Nicușor Dan να χορεύει, το οποίο κυκλοφόρησε ευρέως. Είναι ενδιαφέρον ότι υπήρξε και μια περίπτωση χρήσης AI ως δήθεν απόδειξης ότι τα μέσα ενημέρωσης κατασκεύασαν τον Σύρο που εξουδετέρωσε τον δράστη της επίθεσης με μαχαίρι στο Αμβούργο της Γερμανίας στις 23 Μαΐου 2025.

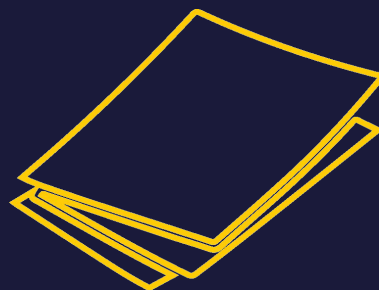
ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΜΑΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Ο Μακρόν, ο Μερτς και ο Στάρμερ έκαναν χρήση κοκαΐνης κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους με τρένο στην Ουκρανία.
- Οι προεδρικές εκλογές στη Ρουμανία χειραγωγήθηκαν για να εξασφαλίσουν τη νίκη του Dan.
- ▲ Βίντεο και εικόνες φέρονται να δείχνουν κινεζικά αεροσκάφη να παραδίδουν ανθρωπιστική βοήθεια στη Γάζα.
- ◆ Περιεχόμενο εκτός πλαισίου, ψευδές ή/και δημιουργημένο με χρήση ΑΙ που σχετίζεται με την κλιμάκωση στο Κασμίρ μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν.

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ φέρεται ως υπεύθυνος για το μπλακ-άουτ στην Ισπανία στις 28 Απριλίου 2025.

Ο αμερικανικός νόμος για την καταγραφή ξένων πρακτόρων (FARA) είναι αυστηρότερος από τον προτεινόμενο ουγγρικό νόμο περί «ξένων πρακτόρων».

Ο Τσέχος πρόεδρος Petr Pavel θέλει να ακυρώσει τις εκλογές που θα πραγματοποιηθούν τον Οκτώβριο του 2025.

Η παρουσία γερμανικών στρατευμάτων στη Λιθουανία είναι παράνομη.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Μαΐου 2025. Αριθμός απαντήσεων: 33

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Enzo Panizio, Lucia Bertoldini και Tommaso Canetta, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αριθμό σύμβασης: LC-01935415